

Den politiske debatten ville stå seg på å ta folks politiske sympatier på alvor, og anta at de jevnt over har like opplyste grunner til å være enige med det ene partiet som det andre, skriver **Einar Øverenget**, filosof ved Humanistisk Akademi.

Politisk moralisme

DEBATT & INNLEGG

Hva ville du si til en person som står i følgende dilemma rett før valget: Enten stiller han opp og avgir sin stemme til Fremskrittspartiet, eller så blir han hjemme. Han er ingen svoren tilhenger av Frp, men av alle partier, tipper vekt-skålen såvidt i retning av Frp. Ville du råde personen til å avgir sin stemme, eller ville du anbefale ham å bli hjemme?

Om jeg hadde erstattet Frp med Ap, Sp, Venstre eller Høyre ville nok mange undret seg over problemstillingen. Men diskusjonen i etterkant av Magnus Marsdals bok om Frp levner et inntrykk av at dette er en relevant problemstilling hva gjelder Frps velgere.

Marsdals prosjekt har gitt næring til en politisk moralisme som kan virke drepende på den politiske diskursen. Det skyldes hans tendens til å forskjellbehandle forskjellige velgergrupper uten at det foreligger en relevant forskjell mellom dem. Det faller på sin egen urimelighet å hevde at mennesker som sympatiserer med enkelte partier er mer forvirrede enn andre. Og det er politisk umodent å hevde det om sine meningsmotstandere.

Den koden Marsdal forsøker å knekke er strengt tatt ikke Frp-koden, men hans egen lille nøtt: Hvordan kan noen få seg til å gi støtte til et politisk parti han selv finner så frastøtende? Han har møtt noen av disse menneskene, og noen av dem er til og med sympatiske. Det kan jo ikke være slikt at de ved sine fulle fem gir

” Dette er hersketeknikk av bibelske proporsjoner

sin stemme til et slik parti – det må være noe annet.

Kan det være at de stemmer på et parti mot bedre vitende? At det partiet de sympatiserer med forfører dem – og at de er forvirrede nok til å la seg forføre?

Marsdals kritikk av elitismen får unektelig et underlig skjær over seg.

Den politiske debatten ville stå seg på å ta folks politiske sympatier på alvor, og anta at de jevnt over har like opplyste grunner til å være enige med det ene partiet som det andre. Om man fraviker den antagelsen, havner man lett i en posisjon som er like fjollete som den er autoritær. Når Marsdal holder kulturelitens utfall mot Frp ansvarlig for at folk flest strømmer til Frp – for å markere avstand til nettopp kultureliten – levner han dem ikke særlig evne til å fatte egne, politiske

beslutninger. I tillegg fratar han dem også ansvaret for de oppfatningene de forfekter. De vet ganske enkelt ikke sitt eget beste. Dette er hersketeknikk av bibelske proporsjoner.

Mener Marsdal virkelig at folk er så dumme at de lar kulturelitens utspill forme deres politiske sympatier? I så fall, hva med

FRP-KODEN. Den koden Magnus Marsdal forsøker å knekke er hans egen lille nøtt, skriver Einar Øverenget.

ham selv? Hvordan styrer kulturelitens utspill hans politiske tilhørighet? Vi gjør klokt i ikke å anta at vi er smartere enn folk flest, det viser seg oftest at det ikke stemmer. Om ikke du er forvirret og lett manipulerbar, hvorfor skulle andre være det enige?

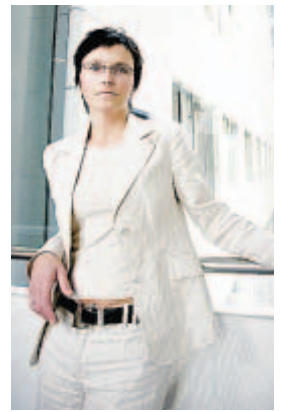
En professor ble en gang spurt på sine eldre dager hvilken erkjennelse han hadde kommet frem til i løpet av et langt forskningsliv. Svaret var som følger: «At de som er uenige med meg ikke nødvendigvis tar feil. Det kan kanskje være meg som tar feil.» Jeg tror dette er en dyp innsikt, og verd å ta med seg også inn i det politiske ordskiftet.

Det er mulig at Marsdal opple-

ver at meningsmotstandere ikke angir den beste veien til et godt samfunn, ja det kan endog være at han opplever at de tar feil. Men man blir verken smålig, selvgod eller skinnhellig av å være uenig med ham. I debatten har Marsdal bragt til torgs en sjenerende og autoritær språkbruk som ikke innrømmer sine meningsmotstandere verdighet. Denne trangten til å karakterisere og stigmatisere mennesker virker svært ødeleggende for den politiske meningsutvekslingen, og den kan undergrave menneskers mot til å forme sine egne politiske oppfatninger.

Jeg tror folk flest opplever å finne noe de sympatiserer med i alle politiske partier – litt mindre hos noen, litt mer hos andre. Av den grunn er det nødvendig å veie litt frem og tilbake for å finne hvem man skal gi sin stemme til. Denne formen for resonnering kan til tider være fullstendig uideologisk, og det er også dens styrke, den går på tvers av autoritære forstillinger om skillelinjer mellom partier som ofte kan være alt annet enn saklige.

En grunnstein i folkestyret er at enhver velger gjør dette med like stor autoritet. Det foreligger ingen grunn til å tro at Marsdal utviser større klokskap i sitt politiske resonnement enn folk flest. Om de er forvirrede og manipulerbare, gjelder det samme for ham også.

ENKLERE. Fornyings- og administrasjonsminister Heidi Grande Røys har laget mindre kompliserte regler for statlige innkjøp.

Skjerpa arbeid mot brot på innkjøpsreglar

Dagens Næringsliv er ei viktig vaktbikkje i arbeidet med å sørge for at offentleg sektor følger dei reglar som gjeld for statlege innkjøp. Denne veka behandlar Stortinget rapporten frå Riksrevisjonen om korleis det står til når det gjelder etterleving av reglane.

Riksrevisjonen sin rapport frå januar i år var pinleg lesing for mitt departement og for andre departement og underliggjande etatar.

Eg har teke fatt i problema i mitt eige departement, og har bedt dei andre statsrådene syte for at deira etatar gir reglane større merksemd.

Eg kan ikkje garantere at dette arbeidet er tilstrekkeleg til at det vert heilt slutt på rapportar som avdekkjer feil i statleg sektor. Å sørge for at innkjøpsreglane vert følgde, vert ikkje gjort ein gong. Det er eit kontinuerleg arbeid.

Det fyrste vi gjorde var å gjere reglane mindre komplisert. For å bøte på den manglande kunnskapen om reglane, laga vi ut ein stor og god rettleiar som gir brei dekning av det nye og forenkla regelverket.

Eitt anna grep for å redusere talet på brot, er å få offentlege innkjøparar til å handle på same måte som stadig fleire av oss andre, nemleg gjennom elektroniske innkjøp.

Eg ventar at kvar einiskild statleg verksemd held fokus på innkjøpsreglane framover, slik at vi i framtida unngår avsløringar i DN og pinlege merknader frå Riksrevisjonen.

Heidi Grande Røys (SV),
fornyings- og administrasjons-
minister

PEEL.NO: VALG

